

El propòsit "privat" de l'excanceller Gerhard Schröder de posar-se al capdavant del macrogasoducte de 1.200 quilòmetres, entre Sant Petersburg i el nord d'Alemanya, ha posat nerviosos tant la seva successora, Angela Merkel, com els veïns exclosos del negoci, Polònia i les repúbliques bàltiques. Manca de tacte, manca d'instint o manca d'ètica: aquests són alguns dels termes aplicats a la decisió d'un polític embolicat en un negoci "entre amics" amb el president Vladímir Putin i tancat en la recta final cap a la jubilació anticipada.

Schröder i els perills de la jubilació anticipada

“Queda un enigma per resoldre: per què no va dimitir el canceller el 22 de maig?”, es demanava fa uns dies el comentarista del diari berlinès *Der Tagesspiegel* Robert Leicht. Es referia a la decisió de Gerhard Schröder de presentar-se a eleccions anticipades, conscient que tenia tots els números per perdre-les, però alhora sense deixar les regnes fins a l'últim moment. El 22 de maig, el seu Partit Socialdemòcrata va perdre el poder en el seu bastió miner, Renània del Nord-Westfàlia. Aquest mateix dia Schröder va anunciar la seva voluntat de posar fi prematur a la legislatura, amb l'argument que volia escoltar "la veu del poble". Però en comptes de tirar pel dret —la dimissió—, va optar per la via de la moció de confiança, amb intenció de perdre-la. Va forçar, en definitiva, les seves files a retirar-li formalment el suport i va liderar el partit en una campanya electoral que tothom donava per perduda, però va arribar a les eleccions, el 18 de setembre, encara com a canceller.

Alguns ho van veure com un acte de coratge polític, d'altres com un error de càlcul de qui es considerava invencible per una dona i, encara més, per una dona de l'Est. Per al comentarista de *Der Tagesspiegel*, ara, a posteriori, hi pot haver una altra manera de lligar caps:

Schröder sabia que no podia tirar endavant, però volia aprofitar l'esprint per tancar encara, com a canceller, un negoci en què havia invertit molts anys de contactes polítics i amistat personal amb Putin: el gasoducte més gran d'Europa, que a partir del 2010 bombarà cada any 27.500 milions de metres cúbics de gas de Rússia.

Com a cap del Govern "dimissionari" hauria tingut mals números per signar amb Putin, just deu dies abans de les eleccions de setembre, l'acord per a la construcció d'aquesta obra a través del Bàltic. Un negoci amb una inversió prevista de 5.200 milions d'euros, per a la primera fase, i que dels 1.200 quilòmetres inicials passarà més endavant a tenir-ne 3.000, per fer-lo extensible a la resta d'Europa occidental.

Les jubilacions anticipades de polítics combatius i acostumats a manar no són fàcils. Schröder no encaixa en el terme oficial de *Altkanzler* —traduïble per "vell" o "antic" canceller— i és massa jove per quedar-se a casa escrivint les seves memòries o fent d'assessor de l'editorial suïssa Ringier, les altres feines que li han sortit per arrodonir la pensió. Però amb el gasoducte, sens dubte, i com recorda el comentarista de *Der Tagesspiegel*, ha picat massa alt, ateses les connotacions d'un negoci d'aquestes proporcions i més tractant-

se d'un país que acostuma a enviar a Sibèria els magnats caiguts en desgràcia.

El tracte "entre amics" de Schröder i Putin no feia feliç, d'entrada, Angela Merkel, no solament perquè evidentment no és gaire agradable heretar hipoteques, i especialment si són d'última hora, sinó també perquè el negoci topa amb els interessos de Polònia i de les repúbliques bàltiques. El gasoducte travessarà el Bàltic, però deixa aquests països fora del negoci. El principal soci n'és el consorci rus Gazprom, amb un 51%, seguit dels alemanys BASF i E.ON, amb un 24,5% cadascun.

Per si la cosa no pintava prou negra, Merkel va haver de sentir els comentaris del seu ministre d'Economia, Michael Glos, que va anar de convidat a la inauguració de les obres a Vólogda, 400 quilòmetres al nord de Moscou. Era el 9 de desembre, feia un fred que pelava —com va explicar Glos de retorn a Berlín— i a sobre li va caure una notícia que el va deixar glaçat: Schröder serà el president del consell de vigilància de la North European Gas Pipeline Company, segons va anunciar a la cerimònia el president de Gazprom, Alexei Miller.

Glos és home de caràcter encès. En la legislatura anterior, com a portaveu parlamentari de l'aleshores opositora Unió Cristianosocial de Baviera (CSU), va protagonitzar intervencions memorables, com quan va titllar de "proxeneta" el ministre d'Afers Estrangers, Joschka Fischer, per l'alliberament de les condicions d'obtenció de visat a ciutadans ucraïnesos i els seus suposats efectes en les bandes de prostitució de l'Est. Aquesta vegada es va haver de mossegar la llengua i fer veure que li

Tots els esforços de l'excanceller Gerhard Schröder (dreta), per guanyar-se l'amistat del president rus, Vladímir Putin (esquerra), han donat fruit.

semblava "correcta" la decisió. Merkel també s'ha mossegat la llengua i fa veure ara que no té res en contra del gasoducte. Admet, però, que l'oferta a Schröder "fa nosa" a la seva política exterior. Especialment, pel que fa a les comunicacions futures amb els socis bàltics i polonesos, a qui Alemanya no para de fer concessions, com es va veure en la passada cimera de la UE, a Brussel·les, en què Merkel es va treure un "xec" especial a canvi del vistiplau de Varsòvia a l'acord financer.

La cancellera no pot anar gaire més enllà. En el llarg mes que van durar les negociacions fins a segellar la gran coalició conservadora-socialdemòcrata, ja va percebre el que vol dir governar col·lat per un soci equiparat en nombre de ministeris. El seu primer mes al Govern ja ho ha confirmat i també la manca d'una oposició efectiva, capaç de controlar l'acció de govern.

Schröder ha sentit crítiques de Merkel, es pot haver imaginat el que hauria

donat Glos de si en cas d'haver estat en l'oposició, i també deu haver rebut unes quantes telefonades dels companys socialdemòcrates. Al seu exsoldat i ara vicecanceller de Merkel, Franz Müntefering, li va tocar sortir en defensa seva davant el Parlament, però tot el que va arribar a dir sense ficar els peus a la galleda va ser que el projecte era "avantatjós" per a tothom i que Schröder, per experiència i influències, era el millor home per encapçalar-lo.

També han arribat crítiques de més lluny. Mikhaïl Kassianov, exprimer ministre rus amb aspiracions a lluitar per la presidència contra Putin el 2008, explicava la setmana passada a *Der Spiegel* que considera "una mica estranya" l'oferta a Schröder just tan poc temps després d'haver deixat la cancelleria, i deia que aquesta opció li treia "les il·lusions respecte a l'ètica dels alts càrrecs de les democràcies occidentals".

Kassianov, que entre altres coses va dimitir en desacord amb el procedi-

ment de Moscou contra el president de la petrolera Iukos, Mikhaïl Khodorkovski, recordava que Gazprom no és precisament un model de transparència i respecte a les lleis de l'economia de mercat. Parlava, a més, dels "problemes" existents en la comptabilitat i els beneficis tant de Gazprom com del consorci petroler Rosneft, que vol fitjar un altre jubilat d'or, l'exministre de Comerç dels Estats Units, Donald Evans.

Schröder s'ha defensat dient que assumir la presidència és una "qüestió d'honor" i ha amenaçat de portar davant els tribunals qui difongui qualsevol mena d'especulacions sobre el que cobrarà. Diu també que, amb seixanta-un anys, pensa continuar treballant per no quedar-se a casa "estorbant la meua dona". Tot és cosa, doncs, dels perills de la jubilació anticipada.

Gemma C. Serra
Berlín